

Bydžov s.r.o.; Analýza televizního vysílání před volbami do Poslanecké sněmovny 2013 – V1

Usnesení přijatá dne 15. dubna 2014:

- Rada se seznámila s monitoringem televizního vysílání programu V1 provozovatele Bydžov s.r.o. v období od 21. srpna 2013 do 26. října 2013.

- Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (dále jen Rada) v rámci své působnosti dané ustanovením § 5 písm. a) a f) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, v platném znění (dále jen zákon č. 231/2001 Sb.), v souladu s ustanovením § 46 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění, rozhodla zahájit s provozovatelem Bydžov s.r.o., IČ: 25961071, se sídlem Třída B. Smetany 1192, 504 01 Nový Bydžov, správní řízení z moci úřední pro možné porušení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., neboť dne 18. října 2013 v 18:10 hodin na programu V1 odvysílal pořad Východočeské jedničky, respektive medailon kandidáta ve volbách do Poslanecké sněmovny Jana Chvojky, který mohl být odvysílán v rozporu se zásadami objektivit a vyváženosti. Možná neobjektivita informování spočívala především v prezentaci pozitivních hodnotících tvrzení o kandidátovi ve volbách z pozice redakce bez věcné argumentace, která by opravňovala k takovému hodnocení, jako například, že je „úspěšný mladý právník“, že se mu „podařilo úplně něco úžasného“, neboli že je to jeho zásluha, když byl v minulých volbách zvolen do sněmovny ze spodní pozice na kandidátce, nebo že patřil „mezi nejaktivnější poslance v Poslanecké sněmovně“, a dále například v prezentaci subjektivních motivů pro vstup hosta pořadu do politiky formou skutkového tvrzení z redakční pozice, že tím důvodem byla „láska k jeho rodnému městu“.

Subjekt: Bydžov s.r.o.
IČ: 25961071
Třída B. Smetany 1192
504 01 Nový Bydžov

Program: V1

Druh vysílání: televizní vysílání prostřednictvím pozemních vysílačů v systému DVB-T

Územní rozsah vysílání: Východočeský region s pokrytím Pardubického a Královéhradeckého kraje

Věc: vysílání v období před volbami do Poslanecké sněmovny 2013

Informace o záznamu:

Pro monitoring vysílání programu V1 byl použit vlastní záznam Rady ze serveru Teramos Hradec Králové.

ANALÝZA:

Podle přijaté metodiky monitoringu vysílání před mimořádnými volbami byl mezi monitorované programy zahrnut program V1. Provozovatel vysílá program V1 na základě licence k provozování televizního vysílání prostřednictvím pozemních vysílačů v systému DVB-T ve východočeském regionu s pokrytím krajů Pardubického a Královéhradeckého. Podle základní programové specifikace je program V1 regionální televizí informačně-zábavního charakteru. Časový rozsah vysílání je 24 hodin denně.

Nepřetržité vysílání programu V1 představuje značné množství programu, které by bylo obtížné ve větším úseku monitorovat (i přesto, že noční úsek 0-6 h má spíše jen výplňový program). Dobrou pomoc poskytl podrobný přehled programu, který je k dispozici na internetové stránce programu V1 (www.vctv.cz) i zpětně a který bylo možné použít k rešerši. Pořady vytipované při rešerši byly orientačně monitorovány z hlediska výskytu obsahu se vztahem k volbám a byl tak získán relevantní výběr pořadů k vlastnímu monitoringu. Nejvýraznějším dramaturgickým či redakčním počinem s tematickou vazbou k blížícím se mimořádným volbám na programu V1 byla série rozhovorů s kandidující osobností ve volbách v rámci cyklu rozhovorů **Host dne**. Rozhovorům s kandidáty bylo věnováno šest vydání tohoto dlouhodobého cyklu. Monitorován byl dále pořad medailonů osobností z východních Čech **Východočeské jedničky**, který zčásti věnoval pozornost také politikům. Dále byla monitorována dvě vydání dlouhodobého cyklu **Ptáme se hejtmána** (míněn je hejtman Pardubického kraje), jejichž premiéra spadá do předvolebního období, a i když nešlo o kandidáta v mimořádných volbách, bylo vhodné posoudit odvysílání těchto pořadů před volbami z hlediska objektivity a vyváženosti informování. Do monitoringu byla také zařazena premiérová uvedení deníku **Východočeské zprávy** z volebního týdne. Orientační monitoring ukázal, že zpravodajské relace, které jsou zařazovány v celou hodinu během dne, čerpají ze stejného okruhu zpráv jako hlavní relace, ať již v identickém zpracování, nebo v zestručněné podobě čtené zprávy s reportážním obrazovým doprovodem, takže nemělo význam je samostatně monitorovat.

*

Host dne je dlouhodobý volný publicistický cyklus rozhovorů, jehož hosty jsou osobnosti z nejrůznějších oborů nějak spojené s východočeským regionem. V dlouhodobém pohledu je zvaní hostů z oblasti politiky do cyklu jen příležitostné a převládají hosté z jiných oblastí života společnosti. Premiéra bývá v 18:10 hodin a během následujících 24 hodin má dané vydání sérii automatických repríz ve všech časových pásmech kromě pozdní noci až do 14:10 hodin následujícího dne – celkem 12 odvysílání. Toto schéma nasazování do vysílání platilo i pro předvolební sérii. Každé vydání pořadu má vždy jednoho hosta a jeho délka je s velkou tolerancí kolem 10 minut. Cyklus dlouhodobě nemá pravidelnou periodicitu – v roce 2013 měl například letní pauzu ve vysílání, a zařazován nebyl také mezi listopadem 2013 a únorem 2014 atd. Na podzim roku 2013 byl ovšem cyklus Host dne poměrně pravidelnou součástí programu V1 a část jeho vydání byla věnována rozhovorům s politiky kandidujícími v mimořádných volbách do Poslanecké sněmovny:

den a čas premiéry	host	délka
23. září 2013 18:10 hod.	Andrej Babiš, podnikatel	11:09 min.
16. října 2013 18:10 hod.	Ivan Adamec (ODS), starosta Trutnova	7:46 min.
21. října 2013 18:10 hod.	Jan Birke (ČSSD), starosta Náchoda	7:34 min.
23. října 2013 18:10 hod.	Martin Kolovratník (nez. za ANO), novinář	6:30 min.
24. října 2013 17:55 hod.	Zdeněk Ondráček (KSČM), zástupce ředitele, Městské gym. a SOŠ Úpice	7:32 min.
24. října 2013 18:10 hod.	Jaroslav Zedník (nez. za TOP 09), starosta České Třebové	8:25 min.

Hosté jsou v přehledu uvedeni s politickou příslušností a profesí tak, jak byli v pořadu představeni titulkem. Jiní politici než tito kandidáti ve volbách nebyli ve stejném období hosty cyklu. Doplňme ještě bližší informace k hostům z řad kandidujících ve volbách:

host	kandidátka (pořadí)	kraj
Babiš Andrej Ing.	ANO 2011 (1)	Hlavní město Praha
Adamec Ivan Mgr.	ODS (9)	Královéhradecký kraj
Birke Jan	ČSSD (4)	Královéhradecký kraj
Kolovratník Martin Ing.	ANO 2011 (1)	Pardubický kraj
Ondráček Zdeněk JUDr. PhDr. Ph.D.	KSČM (2)	Královéhradecký kraj
Zedník Jaroslav	TOP 09 (1)	Pardubický kraj

Vydání pořadu Host dne s kandidujícími ve volbách měla společné prostředí studia a styl moderování, ač se vystřídaly tři moderátorky. Moderátorky postupovaly v první řadě podle připravených otázek, které místy doplnily improvizované doplňovací otázky k probírané věci. Otázky se přibližně v prvních třech čtvrtinách pořadu týkaly profesního či podobného působení hosta, u starostů tedy komunální politiky bez přesahu k tématům přímo se vztahujícím k volbám do Poslanecké sněmovny. Tato část pořadu neměla tematicky přímý vztah k nadcházejícím volbám a mohla by být vysílána prakticky v kterémkoliv jiném období. Politická příslušnost či afinita hosta nebyla v této části pořadu zdůrazňována. Až přibližně závěrečná čtvrtina rozhovoru se týkala kandidatury hosta ve volbách. Přístup moderátorek k vedení rozhovoru byl velmi podobný – kladením otázek udávaly téma rozhovoru, všichni hosté dostali možnost bez nemístného zasahování moderátorky vyjádřit své myšlenky, aniž by přitom moderátorky vypadávaly z moderační role.

Určité rozdíly se projeví v délce pořadu, a tedy také ve velikosti prostoru, který hosté dostali. V tomto a nejen v tomto ohledu se vymyká hlavně vydání, jehož hostem byl Andrej Babiš, které bylo přibližně o čtvrtinu delší než druhé nejdelší vydání pořadu s kandidáty ve volbách. Zatím ponechme tento zaznamenaný jev bez komentáře a k tomuto vydání se dále ještě vrátíme.

Pokud jde o dalších pět vydání Hosta dne s kandidujícími ve volbách, rozdíly v délce se jeví jako zanedbatelné, i když by jistě neměl být problém nastavením přesnějších pravidel předvolební série rozhovorů co do délky více standardizovat. Hostem nejkratšího vydání pořadu z předvolební série byl bývalý rozhlasový novinář (Martin Kolovratník, bývalý ředitel ČRo Pardubice), který byl patrně nejlépe řečnický či „mediálně“ disponovaný hostem z okruhu pozvaných kandidujících, a neměl problém v prostoru o několik desítek sekund kratším vyjádřit podobný okruh sdělení, jako ostatní na poněkud delší ploše, a naopak host mírně delšího vydání (kromě vydání pořadu s A. Babišem) se vyznačoval pomalejší dikcí (Jaroslav Zedník, starosta České Třebové).

Kromě prvního vydání Hosta dne s A. Babišem bylo pět dalších vydání s kandidujícími ve volbách vysíláno v poměrně rychlém časovém sledu v posledních devíti dnech před volbami, tak, že poslední premiéry – atypicky dvou různých vydání Hosta dne za sebou – byly vysílány den před volbami. Provozovatel patrně poněkud podcenil přípravu, a aby dodržel stejný počet repríz a stejné vysílací časy repríz během dne, vyšlo odvysílání poslední reprízy na dobu po začátku hlasování ve volbách – vydání s J. Zedníkem bylo naposledy reprízováno v pátek 25. října 2013 od 14:10 hodin. Vzhledem k tomu, že předvolební vydání pořadu Host dne měla po 12 odvysíláních včetně premiér, jeví se to jako sice nevhodné, ale ještě zanedbatelné. (Shodou okolností J. Zedník jako jediný z hostů předvolební série pořadu Host dne nebyl ve volbách zvolen poslancem.)

Pokud jde o volbu okruhu pozvaných hostů, provozovateli se podařilo do série předvolebních vydání pořadu Host dne pozvat hosty z pěti nejúspěšnějších politických stran či hnutí v mimořádných volbách do Poslanecké sněmovny (jak v rámci ČR, tak i krajů Královéhradeckého a Pardubického), což je možné označit za úspěšné přihlídnutí k reálnému postavení politických stran a hnutí ve společnosti.

Vadou je ovšem dvojnásobné pozvání hosta reprezentujícího hnutí ANO 2011, zatímco ostatní politické strany či hnutí získaly v sérii jen jedno pozvání. Vzhledem k různým okolnostem je možné za to pozvání jakoby navíc považovat pozvání A. Babiše do pořadu koncem září. Ostatních pět vydání pořadu Host dne s kandidáty ve volbách tvoří celek, k jehož obsahu nelze mít z pohledu zákona zásadnější výhrady, i když dílčí výše zmíněné profesionální nedostatky byly zaznamenány.

Je možné vyjádřit domněnku, že provozovatel chápal pět brzy po sobě jdoucích vydání pořadu Host dne jako ucelenou předvolební sérii, zatímco s odstupem dříve vysílané vydání s A. Babišem chápal jako součást cyklu, do kterého jsou v dlouhodobém pohledu vedle převládajících jiných hostů občasně zváni také politici (jako např. hejtman Libereckého kraje Martin Půta 9. května 2013 či série hostů z okruhu politiků komunální sféry na přelomu února a března 2013). Vysílání pořadu s A. Babišem ovšem časově spadalo do období před mimořádnými volbami do Poslanecké sněmovny a Andrej Babiš byl již nejen reprezentantem podnikatelské sféry, ale také předsedou a volebním lídrem politického hnutí ANO 2011 kandidujícího ve volbách, a tak je nutné se u jeho odvysílání zastavit podrobněji. Již bylo konstatováno, že vydání pořadu Host dne s A. Babišem bylo poněkud delší než pět dalších pořadů s kandidáty ve volbách a že mělo o tři až čtyři týdny větší předstih před volbami. Rozdíl je u tohoto vydání ale více – pouze Andrej Babiš ze všech hostů série nekandidoval v jednom z krajů, které spadají do regionálního zaměření programu V1, tedy v Královéhradeckém nebo Pardubickém, ale v hlavním městě Praze, a pouze tento host byl předsedou politické strany či hnutí. Možnost vyslat takového hosta, a zároveň hosta navíc oproti ostatním do pořadu Host dne představovala v celé skupině vydání pořadu s kandidáty ve volbách určitou výhodu pro hnutí ANO 2011. Pokud jde o obsah rozhovoru s A. Babišem, pojetí bylo do značné míry srovnatelné s rozhovory s dalšími kandidujícími – úvodní přibližně tři čtvrtiny pořadu měly charakter rozhovoru s podnikatelem a až závěrečná čtvrtina se týkala vstupu A. Babiše do politiky a kandidatury ve volbách (pasáž 7:11-10:55 min. od začátku). Pokud bychom posuzovali soubor vydání pořadu Host dne s kandidáty v mimořádných volbách do Poslanecké sněmovny jako určitý celek, vydání s A. Babišem by v tomto dílčím celku vytvářelo nerovnováhu. K definitivnímu hodnocení jsou ovšem nutné další poznatky, kdy bude zhodnocen širší kontext vysílání programu V1 se vztahem k nadcházejícím volbám do Poslanecké sněmovny.

*

Jedním z pořadů programu V1, ve kterých v předvolebním období dostaly zčásti prostor politické osobnosti, byl pořad **Východočeské jedničky**. Východočeské jedničky jsou proklamovány jako pořad medailonů osobností z východních Čech, které se proslavily ve svém oboru. Tento základní formát nebyl ale pravidlem – vedle medailonů osobností (jejichž zařazení mezi skutečně proslavené bylo často nadnesené), které byly založeny hlavně na neformálním rozhovoru, se vyskytovaly také klasické reportáže. Žánrově je možné pořad zařadit nejspíše mezi společenské magazíny o celebritách (v tomto případě s relativně menším bulvárním tónem), ovšem vedle osobností ze všech možných oborů v něm dostaly prostor také některé politické osobnosti, a tak je namístě v rámci monitoringu vysílání v předvolebním období se u těchto příspěvků zastavit. Každé vydání Východočeských jedniček mělo čtyři příspěvky o délce zhruba pěti minut. Podle informací dostupných na internetové stránce programu V1 je cyklický pořad Východočeské jedničky novým pořadem, který je vysílán od 6. září 2013. Premiéra nového vydání pořadu byla v posuzovaném období zhruba jednou za dva týdny, v průběhu podzimu 2013 před volbami to bylo 6. a 20. září a 5. a 18. října, nejčastěji byla premiéra v pátek v 18:10 hodin. Kromě podvečerních 18:10 hodin byly vysílacími časy pořadu cca 13:05 a 22:10 hodin. Aktuální vydání pořadu bylo vícenásobně reprizováno. Trojí odvysílání denně nebylo ovšem pravidlem, stejně jako zařazení ve všech dnech. Zde je přehled příspěvků o politicích v rámci pořadu Východočeské jedničky v předvolebním období:

den a čas premiéry	osobnost	délka příspěvku	pořadí příspěvku
6. září 2013 18:10 hod.	hejtman Královéhradeckého kraje Lubomír Franc	5:47 min. (00:30-06:17)	1
20. září 2013 18:10 hod.	prezident republiky Miloš Zeman	4:40 min. (00:28-05:08)	1
5. října 2013 13:10 hod.	hejtman Pardubického kraje Martin Netolický	3:57 min. (00:29-04:26)	1
18. října 2013 18:10 hod.	nejmladší poslanec Jan Chvojka	4:57 min. (05:09-10:06)	2

Prvním příspěvkem prvního vydání pořadu Východočeské jedničky 6. září 2013 byl medailon hejtmána Královéhradeckého kraje Lubomíra France ve formě neformálního rozhovoru. V redakčním textu bylo zmíněno, že rozhovor proběhl u příležitosti šedesátin L. France. Rozhovor probíhal v exteriéru hospitalu v Kuksu, jehož rekonstrukce byla tématem úvodu rozhovoru, dalšími tématy byl vztah L. France k rodišti, kterým je Broumov, k Hradci Králové jako místu k životu a práci, dále to, jak tráví volný čas, jaká byla jeho cesta k politice a jaký je jeho osobní vztah k práci hejtmána. Zaznělo také, že je senátorem. Témata, kterým se jako hejtman věnuje, byla zmíněna jen v krátkém přehledu v redakčním textu před závěrem medailonu. Politická příslušnost L. France nebyla zmíněna. – Vydání pořadu Východočeské jedničky 20. září 2013 bylo uvedeno příspěvkem, který byl medailonem prezidenta republiky Miloše Zemana u příležitosti jeho nedávné návštěvy Pardubického kraje, která byla připomenuta několika záběry. Základ příspěvku ovšem tvořil neformální rozhovor o vztahu M. Zemana k Pardubickému kraji, o tom, jak se vyrovnává s nabitým programem, jestli si najde čas na četbu, o kmotrovství dcery Melanie předsedy SPOZ Zdeňka Štengla, o tom, jestli nebude dědečkem. V závěru M. Zeman poděkoval za zájem občanů při jeho cestě po Pardubickém kraji. – Úvodní příspěvek vydání pořadu Východočeské jedničky s premiérou 5. října 2013 byl motivován pracovní cestou hejtmána Pardubického kraje Martina Netolického do Zakarpátí v rámci spolupráce kraje s tímto ukrajinským regionem. Cesta byla přiblížena několika reportážními záběry, ale většinu příspěvku tvořil rozhovor s hejtmanem, který byl, jak je pro pořad Východočeské jedničky typické, veden v neformálním stylu. Celý rozhovor se týkal cesty do Zakarpátí a spolupráce s tímto regionem bez přesahů k dalším tématům. Politická příslušnost M. Netolického nebyla zmíněna. – O třech dosud zmíněných příspěvcích pořadu Východočeské jedničky, věnovaných politikům, je možné říci, že jejich vyznění bylo civilní a málo politické, i když prezident republiky či hejtman je samozřejmě politickou osobností. Typově tyto příspěvky zapadaly do kontextu běžné regionální publicistiky, která přirozeně věnuje větší pozornost událostem a osobnostem regionu. Nějaký explicitně vyjádřený vztah mezi obsahem těchto příspěvků a blízkými volbami do Poslanecké sněmovny se neprojevil, což souviselo i s tím, že nikdo ze tří politiků v těchto volbách nekandidoval.

Vydání pořadu Východočeské jedničky s příspěvkem věnovaným některému politikovi, které bylo vysíláno nejbližší k volbám, mělo premiéru týden před volbami v pátek 18. října 2013. Druhý příspěvek v pořadu byl medailonem nejmladšího poslance končícího volebního období Jana Chvojky. Tento moment zmínila moderátorka při uvedení natočeného medailonu. Rozhovor byl opět veden v neformálním stylu. J. Chvojka v rozhovoru uvedl, že po studii práv se z rodného Hlinska v rámci Pardubického kraje přesunul do Chrudimi, krátce vylíčil svou cestu k právům, promluvil o svých motivech pro vstup do politiky a levicovém sociálním citění, vysvětlil, jak se dostal ze spodního místa kandidátky do Poslanecké sněmovny, dále promluvil o vhodnosti spojení profese právníka a práce poslance a zrekapituloval svou aktivitu v poslanecké práci. Uvedl i to, že by chtěl v poslanecké práci pokračovat a že je patriotem Pardubického kraje. Host příspěvku byl titulkem představen „Jan Chvojka, právník, poslanec PČR“. I když v mluveném textu nebylo členství J. Chvojky v ČSSD zmíněno, objevilo se v titulku v zařazených záběrech z YouTube, které ilustrovaly působení J. Chvojky v Poslanecké sněmovně. Doplňme v tomto případě ještě informaci o celkovém počtu a časech odvysílání pořadu s tímto příspěvkem (podle dlouhodobě dostupného přehledu programu V1 na jeho internetové stránce):

18. října 2013	18:10 hodin
18. října 2013	22:10 hodin
19. října 2013	13:10 hodin
19. října 2013	18:30 hodin
19. října 2013	22:05 hodin
20. října 2013	13:05 hodin
20. října 2013	18:05 hodin
20. října 2013	22:05 hodin
21. října 2013	13:05 hodin
21. října 2013	18:15 hodin
21. října 2013	22:15 hodin
22. října 2013	13:15 hodin
22. října 2013	18:10 hodin
22. října 2013	22:10 hodin
23. října 2013	13:10 hodin
23. října 2013	18:15 hodin
23. října 2013	22:15 hodin
24. října 2013	13:15 hodin

24: října 2013	18:35 hodin
24: října 2013	22:15 hodin

Vyznění příspěvku bylo výrazně jiné než vyznění příspěvků s účastí politiků v předchozích vydáních pořadu Východočeské jedničky. V tomto případě šlo o medailon politika kandidujícího ve volbách, který obsahoval všechny podstatné informace o kandidátovi pro voliče z daného regionu. Z programového kontextu cyklu Východočeské jedničky takto pojatý příspěvek jednoznačně vybočoval a přinášel v tomto rámci výhodu ČSSD oproti dalším stranám či hnutím kandidujícím ve volbách do Poslanecké sněmovny, respektive představiteli kandidátky ČSSD. Pokud však vezmeme v úvahu, že ve výše rozebíraném cyklu Host dne mělo výhodu dvojího pozvání svého zástupce v předvolebním období politické hnutí ANO 2011, zatímco další z hlavních politických stran či hnutí včetně ČSSD zaznamenaly jen jedno pozvání, je možné vnímat medailon reprezentanta kandidátky ČSSD v pořadu Východočeské jedničky v tomto širším kontextu jako jistě adekvátní kompenzaci nevýhody pro nejvýznamnější jednotlivou politickou stranu. Medailon J. Chvojky svým obsahem skutečně spíše zapadá do kontextu rozhovorů s kandidáty ve volbách v cyklu Host dne, nehledě na méně formální pojetí charakteristické pro cyklus Východočeské jedničky. Přehled odvysílání medailonu ukazuje, že jeho celkem 20 odvysílání bylo rozprostřeno do celého týdne před volbami a různých časových pásem dne, přičemž v každém dnu byl zastoupen např. i poměrně kvalitní vysílací čas mezi 18. a 19. hodinou. Připomeňme si, že vydání paralelního pořadu Host dne s účastí politiků byla celá věnována rozhovoru s pozvaným politikem a byla delší než medailon v pořadu Východočeské jedničky, ale zaznamenala jen 12 odvysílání během 24 hodin následujících po premiéře, která byla přibližně v 18 hodin. Prostor pro prezentaci volebního kandidáta J. Chvojky ve vysílání programu V1 byl patrně ještě výraznější, než jaký měli v rámci cyklu Host dne reprezentanti dalších významných politických stran či hnutí kandidujících ve volbách, a to včetně poněkud atypického vydání s Andrejem Babišem.

Provozovatel má podle zákona v zájmu dodržení zásad objektivitu a vyváženosti přihlížet k reálnému postavení politických stran nebo hnutí v politickém a společenském životě. Pokud poskytl ve společném rámci cyklů Host dne a Východočeské jedničky výraznější prostor reprezentantům ČSSD a ANO 2011, které po různých příznacích, jako byly výsledky předvolebních výsledků veřejného mínění apod., brzy nato dosáhly s odstupem nejlepšího volebního výsledku, lze to interpretovat tak, že provozovatel úspěšně přihlédl k jejich reálnému postavení ve společnosti, i když použitý způsob byl poněkud specifický a vyváženosti informování bylo dosaženo jakoby dynamickým způsobem.

I když samozřejmě lze namítat, že efekt může být i opačný. Tedy, že mediální zvýhodnění mohlo přispět k dobrému volebnímu výsledku. Je ovšem otázkou, zda by vysílání regionálního programu mohlo mít výraznější vliv na celorepublikové výsledky voleb.

Pro informaci uvádíme přehled základních informací o výsledku mimořádných voleb do Poslanecké sněmovny celorepublikově a v krajích Pardubickém a Královéhradeckém:

Přehled zisků mandátů a počty hlasů pro strany v % (z hlasů celkem za územní celek)

	Celkem ČR		Královéhradecký kraj		Pardubický kraj	
	mandáty	%	mandáty	%	mandáty	%
ČSSD	50	20,45	2	18,57	2	20,53
ANO 2011	47	18,65	3	20,28	2	19,82
KSČM	33	14,91	2	14,08	2	14,62
TOP 09	26	11,99	1	12,91	1	10,81
ODS	16	7,72	1	7,27	1	7,1
Úsvit	14	6,88	1	8,08	1	6,85
KDU-ČSL	14	6,78	1	6,79	1	7,7

(Zdroj údajů: ČSÚ. – Tabulka obsahuje výběr relevantních údajů.)

Zatím jsme věnovali pozornost medailonu J. Chvojky v pořadu Východočeské jedničky z hlediska poskytnutí prostoru pro kandidáta politické strany či hnutí ve volbách. Je ale nutné zhodnotit také redakční text, který byl součástí medailonu. Redakční promluvy byly dvojího typu. Jen dvakrát byla použita replika redaktorky pronesená přímo při natáčení rozhovoru s J. Chvojkou. V ostatních případech byla tušená otázka redaktorky položená při rozhovoru odstrážena a byl použit dodatečně namluvený text mimo obraz. Lze předpokládat, že dodatečně namluvený text byl použit proto, aby výsledný tvar rozhovoru měl větší švih – formulace byly zhuštěnější a řeč více plynulá, než jak by tomu bylo u živě natočených replik redaktorky. Zároveň byla k replikám čteným mimo obraz doplněna scénická hudba, čímž se medailon přiblížil odlehčenému stylu cyklického pořadu Východočeské

jedničky. Podstatné je, jaký byl obsah tohoto redakčního mluveného textu, který uvádíme kompletní s vynecháním replik Jana Chvojky:

- (1) Hlas mimo obraz (00:22-00:30):
„Člověk, který byl za poslední tři roky u čtyřiceti tří nových zákonů, a zároveň úspěšný mladý právník. To je Jan Chvojka.“
- (2) Redaktorka v obraze (00:30-00:39):
„Sešli jsme se v jedné z pardubických kaváren, ale my víme, že vy pocházíte z Hlinska. Kde v současné době je vaše největší působišťe?“
- (3) Hlas mimo obraz (00:51-00:58):
„Po střední škole měl Jan Chvojka o své budoucnosti jasno. Jeho kroky směřovaly na Masarykovu univerzitu v Brně.“
- (4) Hlas mimo obraz (01:22-01:35):
„Jan Chvojka pracuje jako právník ve veřejné správě a věnuje se jak správnímu právu, tak i ústavnímu a pracovnímu právu. Jeho práce je dost náročná. Přesto se rozhodl jít do politiky. Důvod byl jednoduchý – láska k jeho rodnému městu.“
- (5) Redaktorka v obraze (02:25-02:41):
„Zjistili jsme, že v-, řekněme v minulých volbách do Poslanecké sněmovny se vám podařilo úplně něco úžasného, a to, že jste nebyl na prvním místě nebo čtvrtém místě kandidátky, ale že opravdu i ze spodní pozice se dokázal dostat do té Poslanecké sněmovny. Jak je to vůbec možné?“
- (6) Hlas mimo obraz (03:09-03:12):
„Spojení právník-poslanec. Dá se to vůbec skloubit?“
- (7) Hlas mimo obraz (03:37-03:45):
„Jan Chvojka za tři roky v Poslanecké sněmovně rozhodně nezhálel a dostal se mezi nejaktivnější poslance v Poslanecké sněmovně.“
- (8) Hlas mimo obraz (04:08-04:13):
„Mladý právník a poslanec kandiduje i v letošních volbách, které se pomalu blíží. Důvod má jasný.“
- (9) Hlas mimo obraz (04:34-04:45):
„Je vidět, že Jan Chvojka nepatří mezi lidi, kteří zahálí, právě naopak. A nepřemýšlel hlinecký rodák o tom, že by se z Pardubického kraje přestěhoval? Do Prahy nebo do zahraničí, jak už začíná být častým zvykem?“

Do mluveného redakčního textu v medailonu Jana Chvojky pronikly prvky typické pro žánr magazínů o celebritách, zejména nekriticky pozitivní vztah k prezentované osobnosti. To, co je do značné míry únosné u magazínu o celebritách s převažující zábavnou funkcí, může být nevhodné pro rozhovor s politikem na téma jeho aktuální volební kandidatury, reprizovaný třikrát denně celý týden před volbami. Takovýto medailon je vzhledem k jeho obsahu nutné považovat za politickou publicistiku, na kterou je nezbytné alespoň v elementární míře uplatnit kritéria objektivního a vyváženého informování, a to bez ohledu na případnou odlehčenou formu. Z redakční pozice zazněly např. formulace, že Jan Chvojka je „úspěšný mladý právník“, že důvodem jeho vstupu do politiky byla „láska k jeho rodnému městu“, že se mu zvolením do Poslanecké sněmovny ze spodního místa na kandidátce „podařilo něco úplně úžasného“, že „za tři roky v Poslanecké sněmovně rozhodně nezhálel a dostal se mezi nejaktivnější poslance“, či formou redakčního textu mimo obraz mu byla tlumočena otázka, jestli nepřemýšlí, že by se z Pardubického kraje přestěhoval „do Prahy nebo do zahraničí“. Redakční tvrzení o úspěšnosti J. Chvojky jakožto právníka nebylo v medailonu nijak věcně argumentováno. To, že motivem J. Chvojky pro vstup do politiky byla láska k rodnému městu, bylo konstatováno z redakční pozice jako fakt bez opory o nějaké poznatky, které by takovéto konstatování objektivizovaly – nestačí samozřejmě, že něco takového o sobě sám respondent říká. Zvolení do sněmovny z dolní pozice na kandidátce bylo z redakční pozice hodnoceno jako něco úplně úžasného, co J. Chvojka dokázal, zcela bez věcné argumentace, která by opravňovala k použití takového superlativního hodnocení a k přisouzení zásluhy J. Chvojkovi. Paradoxně sám respondent projevil v tomto ohledu větší střízlivost. Redakční konstatování, že J. Chvojka jako poslanec nezhálel a dostal se mezi nejaktivnější poslance, v medailonu věcně souviselo s úvodním redakčním konstatováním, že „byl za poslední tři roky u čtyřiceti tří nových zákonů“. Původ této informace je neznámý. Relevance takového sdělení je neznámá, protože počet zákonů, u kterých jednotliví poslanci byli, není ničím, co by bylo běžně sledováno, v medailonu chybí jakékoliv srovnání aktivity poslanců a je zmíněno jediné kritérium (u kolika zákonů interviewovaný byl). Bez nějaké bližší věcné specifikace se poukazuje na to, že nějaký poslanec byl u nějakého počtu zákonů, jeví jako banální a bezobsažný, protože býti u zákonů je

obecně náplní práce poslanců. Položení redakční otázky, jestli respondent nepřemýšlí, že by se z Pardubického kraje přestěhoval do Prahy nebo do zahraničí, bylo na půdě politické publicistiky nevhodné. Záměr do budoucna je něco, co není možné v dané chvíli nijak objektivizovat, a otázka ve své formulaci pouze vytvořila respondentovi prostor pro prakticky libovolnou odpověď, v daném případě pro vyjádření regionálního patriotismu. Jev stěhování poslanců Poslanecké sněmovny do zahraničí, který položení otázky kandidátovi na poslance zčásti naznačuje, patrně objektivně neexistuje, nebo minimálně není něčím obecně známým, a takovýto prvek v otázce pouze vytvořil příležitost k vyniknutí odpovědi. Rozebrali jsme jen některé markantní prvky, které vyznívají jako nemístná vstřícnost ze strany redakce k politikovi na půdě politické publicistiky, překročení rámce neutrality a ve výsledku nedostatek objektivní informování. Nepřehlédnutelným rysem, který se v medailonu Jana Chvojky projevil, byl třeba také obdivný tón při kladení otázek. Příklad je dosti specifický a obdoba v dřívější praxi provozovatele nebyla zaznamenána. Je namístě podotknout, že v paralelním cyklu Host dne bylo moderování rozhovorů s kandidáty sice zdvořilé, ale neutrální.

*

Do předvolebního období připadly premiéry dvou vydání dlouhodobého cyklu **Ptáme se hejtmana** (míněn je hejtman Pardubického kraje), a i když nešlo o kandidáta v mimořádných volbách do Poslanecké sněmovny, bylo vhodné je do monitoringu zařadit. Premiéry byly vysílány 30. srpna a 9. října 2013 v 17:30 hodin. Pořad je anoncován jako pravidelný měsíční rozhovor s hejtmanem Pardubického kraje Martinem Netolickým o aktuálním dění. Obě vydání pořadu zaznamenala necelých 10 odvysílání během několika dnů od premiéry v různých časech, délka byla přibližně 24 minut. Pořad byl vždy uveden sestřihem (čtené zprávy s reportážními záběry), který připomínal hlavní události kraje v uplynulém měsíci, jak napovídá už jeho název Top 5 událostí Pardubického kraje. Většinu pořadu tvořil ale studiový rozhovor moderátorky s hejtmanem. V prvním pořadu bylo probíráno čerpání evropských dotací krajem, investování do oprav silnic, dotace pro zemědělce po povodních, spolupráce kraje s vládou ČR a chystaná návštěva prezidenta republiky v kraji. Ve druhém pořadu se rozhovor zaměřil na proběhnuvší návštěvu prezidenta republiky v kraji, na spolupráci kraje s ukrajinským Zakarpátím a slovenským Prešovským krajem na základě podepsaného memoranda, na systém veřejné dopravy v kraji, na tzv. duální vzdělávání, na systém oceňování výjimečných lidí v kraji a na závěr hejtman pozval diváky na Velkou pardubickou a na bubenický festival ve Vysokém Mýtě. Je možné konstatovat, že obě vydání pořadu Ptáme se hejtmana v předvolebním období se zaměřila na běžné události a témata související s krajem, styl moderování byl neutrální, obsah rozhovoru byl věcný, bez volební agitace a nebyla zmíněna stranická příslušnost hejtmana. Zařazení rozhovorů s hejtmanem kraje do regionálního vysílání je organické a vyváženost z dlouhodobého pohledu je nutné hledat v tom, že obsazení pozice hejtmana vyplývá z voleb, jejichž výsledek může být pokaždé jiný. V obsahu pořadů Ptáme se hejtmana se neprojevil žádný problém z hlediska zákona.

*

Pořad **Východočeské zprávy** je hlavní zpravodajská relace programu V1, která ve všech dnech kromě neděle informuje o dění v Pardubickém a Královéhradeckém kraji. Obvyklá délka je cca 10-11 minut a premiéra je obvykle v 18 hodin. Z orientačního monitoringu vyplynulo, že pořad se v týdnech před mimořádnými volbami do Poslanecké sněmovny věnoval obvyklým regionálním tématům a na blížící se sněmovní volby se tematicky nezaměřoval, a proto se monitoring soustředil na vydání z týdne voleb vysílané v 18:00 hodin. Tento monitoring ukázal, že ani v týdnu voleb se profil pořadu nezměnil a příspěvky, které by nějak prezentovaly kandidáty nebo kandidující strany a hnutí ve sněmovních volbách se v něm neobjevovaly. Téma voleb se objevilo v úterý 22. října 2013 v příspěvku Pro voličské průkazy už jen do středy (5:11-6:01), který byl věnován tomu, co bylo v jeho názvu, tedy vydávání voličských průkazů pro volby do Poslanecké sněmovny. Příspěvek obsahoval neutrální informace pro voliče a neprezentoval žádné kandidáty, politické strany či hnutí. V pátek 25. října 2013 byl tématu voleb věnován úvodní příspěvek Předčasné volby odstartovaly (00:40-3:07). Příspěvek opět obsahoval neutrální informace o přípravě volebních místností, o vydávání voličských průkazů, o počtu kandidujících stran a hnutí v Pardubickém a Královéhradeckém kraji, o možnosti dávat preferenční hlasy, o účasti voličů, o střežení okolí volebních místností policií a na závěr bylo anoncováno zpravodajství o výsledcích voleb po skončení hlasování. Zařazena byla vyjádření občanů, která se týkala toho, proč je správné hlasovat nebo proč oni sami hlasují. Nikde v příspěvku nebyli zmiňováni žádní kandidáti nebo politické strany či hnutí. Další zpravodajství na téma voleb v pořadu Východočeské zprávy bylo až povolební. Vydání vysílané v sobotu 26. října 2013 v 18:00

hodin bylo volebním speciálem, neboli bylo celé věnováno proběhnuvším volbám. V pořadu byly prezentovány informace o celkovém výsledku voleb za ČR a Pardubický a Královéhradecký kraj, i za obě krajská města a okresy těchto dvou krajů, které spadají do regionálního zaměření programu V1. Prezentovány byly výsledky stran a hnutí, které překročily hranici vstupu do sněmovny. Zazněly informace o volební účasti, o místech, kde se volilo, o průběhu sčítání hlasů. Z politiků dostali v pořadu příležitost k vyjádření Martin Kolovratník, lídr kandidátky ANO v Pardubickém kraji, Leoš Heger, lídr kandidátky TOP 09 v Královéhradeckém kraji, a Jaroslav Zedník, lídr kandidátky TOP 09 v Pardubickém kraji, telefonicky se vyjádřili hejtman Královéhradeckého kraje Lubomír Franc a Pardubického kraje Martin Netolický (oba ČSSD). Z nepolitických respondentů byli osloveni Miloš Polák, ředitel ČSÚ Hradec Králové, nepolitický charakter mělo vyjádření mluvčí magistrátu Hradce Králové, členů volebních komisí, voličů, kteří se vesměs vyjadřovali neutrálně. Také vydání Východočeských zpráv ve 20:00 hodin bylo volebním speciálem. Jeho obsah byl až na detaily prakticky stejný jako u vydání v 18:00 hodin, tj. zařazena byla i stejná vyjádření politiků. Otázku vyvolává, proč byla zařazena dvojice vyjádření zástupců čtvrté neúspěšnější strany TOP 09, a žádné vyjádření zástupce třetí neúspěšnější strany KSČM, ale k vyvození nějakých důsledků z hlediska zákona by bylo nutné posoudit nejen jednotlivé pořady, ale minimálně poněkud širší programový kontext. Volební výsledek KSČM celostátně, v krajích Pardubickém a Královéhradeckém, v obou krajských městech a v okresech obou krajů byl v informativní rovině v obsahu posuzovaných pořadů zaznamenán adekvátně. Vydání Východočeských zpráv vysílané předtím v 16:00 hodin odpoledne bylo sice premiérové, ale téma voleb bylo jen jedním z více témat pořadu. Neobjevily se v něm žádné prvky, které by nebyly zařazeny či pokryty také v pozdějších vydáních zpráv. Monitoring pořadu Východočeské zprávy v týdnu před volbami nepřinesl další poznatky, které by se promítly do celkového hodnocení předvolebního vysílání na programu V1.

ZÁVĚR:

Monitoring vysílání programu V1 v období před mimořádnými volbami do Poslanecké sněmovny nezjistil celkově žádné podstatné nedostatky ve vyváženosti informování z hlediska zákona, avšak v medailonu volebního kandidáta ČSSD Jana Chvojky v cyklu Východočeské jedničky, který měl charakter medailonu politika kandidujícího ve volbách a který obsahoval všechny podstatné informace o kandidátovi pro voliče z daného regionu, míra vstřícnosti k respondentovi, která se projevila v redakčním textu, mohla překročit hranici, do které lze hovořit o objektivním informování. Oddělení televize proto doporučuje, aby Rada zahájila správní řízení pro možné porušení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., které vytvoří prostor pro vyjádření provozovatele ke zjištění monitoringu, i když pro specifickou případu jako další případný krok patrně přichází v úvahu jen upozornění na porušení zákona.

Návrh usnesení:

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (dále jen Rada) v rámci své působnosti dané ustanovením § 5 písm. a) a f) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, v platném znění (dále jen zákon č. 231/2001 Sb.), v souladu s ustanovením § 46 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění, rozhodla zahájit s provozovatelem Bydžov s.r.o., IČ: 25961071, se sídlem Třída B. Smetany 1192, 504 01 Nový Bydžov, správní řízení z moci úřední pro možné porušení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., neboť dne 18. října 2013 v 18:10 hodin na programu V1 odvysílal pořad Východočeské jedničky, respektive medailon kandidáta ve volbách do Poslanecké sněmovny Jana Chvojky, který mohl být odvysílán v rozporu se zásadami objektivnosti a vyváženosti. Možná neobjektivita informování spočívala především v prezentaci pozitivních hodnotících tvrzení o kandidátovi ve volbách z pozice redakce bez věcné argumentace, která by opravňovala k takovému hodnocení, jako například, že je „úspěšný mladý právník“, že se mu „podařilo úplně něco úžasného“, neboli že je to jeho zásluha, když byl v minulých volbách zvolen do sněmovny ze spodní pozice na kandidátce, nebo že patřil „mezi nejaktivnější poslance v Poslanecké sněmovně“, a dále například v prezentaci subjektivních motivů pro vstup hosta pořadu do politiky formou skutkového tvrzení z redakční pozice, že tím důvodem byla „láaska k jeho rodnému městu“.

Zpracoval: Vít Šnábl, 27. března 2014